

מ.ד.י.נ.ת. י.ש.ד.א.ל

הכנסות

פרוטוקול מס' 54

מישיבת ועדת הכספים שנתקיימה בקריה
ביום ה', כ"ט באדר תשי"ג (20.3.52) ב-9.00.

בר כותלים:

- י. גורדי - יו"ר
- ש. דיין
- י. בדר
- ק. לוז
- ח. אריאב
- י. רוקח
- ז. טווייב
- א. גניחובסקי
- א. הרצפלד
- א. ציזלינג
- י. פדרר

חברים:

- ר. שרי
- א. אלישך
- מ. סנה
- י. אפרתי

סדר היום:

- סד ברגמן - סמונה על הכנסות הסדינה
- סד זגלי - החשב הכללי
- סד **בזרני** - סנהל סחלקת הזכיונות במשרד
הפסחור והתעשיה
- סד וילנצ'וק - יועץ האוצר לעניני חשמל
- סד טפיבק - משרד האוצר
- סד בזק - מזכיר

סדר היום:

1. משכורת השופטים
2. מחירי החשמל
3. המסד הריון בחוק התקציב 1952/53.

היו"ר י. גורדי:

אני פותח את הישיבה.

נח/שב

1. משכורת השופטים

היו"ר י. גורי:

לפני כמה שבועות מינינו ועדת משנה לענין משכורת השופטים, בריכוזו של חבר הכנסת לוז. הוועדה לא סיימה את עבודתה, ולאחר שוחחתי עם ק. לוז, מצאנו לנכון להציע לוועדה לקבל החלטת ביניים, מאחר שנתברר שוועדת המשנה לא תוכל לגמור את עבודתה לפני הפגרה.

ק. לוז:

ועדת המשנה קיימה שתי ישיבות בענין זה; באחת היא שמעה את שר המשפטים, ובשניה -

את משלחת השופטים.

קשה לפתור מיד ענין זה משתי טיבות:

(א) - משכורת השופטים העליונים צמודה למשכורת שרי המדינה, אך הכנסת העבירה אלינו רק את הדיון במשכורת השופטים.

(ב) - לפי החלטת הוועדה, כוללת משכורת השופטים סכום מסויים הפטור מטס הכנסה. הצעת החוקלתיקון מס ההכנסה מציאה ככלל אפשרות דבר כזה. לכן, כל עוד לא אישרנו את התיקון לחוק מס ההכנסה, קשה לקבוע את המשכורת הסופית של השופטים.

לכן, ומאחר שהשופטים מאיצים בנו לקבל אא החלטה, התייצתי עם י. גורי והגענו להצעה לקבוע מפרעה לשופטים בסכום של 50 לירות לכל אחד, מחוץ לשופטים העליונים, שמשכורתם קשורה במשכורת השרים.

מביעת השופטים והצעת שר המשפטים אינן רחוקות זו מזו. ההצעה מתקרבת למשכורת של 180 - 170 לירות נטו לשופט-שלום, כלומר לאחר הורדת מס ההכנסה, והפרשים של 10 לירות לשופטים בעולים עליהם בדרגה. משכורת שופט-שלום עכשיו היא 100 לירות לטוד, ונוסף לזאת 5 לירות לכל ילד ו-25 לירות ייצוב. על משכורת זאת לא נוספת חוספת-יורק. השופטים דורשים את התיקון במשכורתם מ-1.4.51, ולכל המאוחר מ-1.1.52.

אנו מציעים איפוא לקבוע להם מפרעה בסכום של 50 לירות מה-1 בינואר שנה זו, מחוץ לשופטים העליונים.

היו"ר י. גורי:

ברצוני לציין שעל המשכורת הנוכחית של השופטים הוחלט בדצמבר 1950, וזה חל באופן רטרואקטיבי מאז 1948, מאז לא חלה תמורה במשכורתם.

י. פדר:

אנו צריכים לשמור על רמת משכורת השופטים; ולא יתכן מקרה, ששופט יצטרך ללוות כסף ממישהו. מצד שני, ישנה בעיה נוספת: אם שופט-שלום יקבל 180 לירות לחודש, לא לאחר ניכוי מס ההכנסה. פירוש הדבר שמשכורתו צריכה להיות למעלה מ-300 לירות לחודש. איני טוען שאין זה מגיע לשופטים, אך בגיע, על ידי כך, להתמרמרות גדולה של הסגנון המשלתי, מכיון שמנהל משרד נקבל כיום 180 לירות ברוטו.

בש/שב

אני מציע שנקבע איזה שהוא סידור ארעי, אך לא מפרעה. אני חושב שעל שאלה זו יש לדון גם עם שר האוצר, ולא רק עם שר המשפטים.

י. גור:

כאיש אופוזיציה, הייתי יכול להציע לשלם לשופטים מפילו 500 לירות לחודש, אך אני יודע את המצב; אני מכיר את היועצים המשפטיים ממשרד המשפטים, יוריסטים מוכשרים מאוד, חרוצים ועושים עבודה יפה, כל אחד מהם בעורף-דין פרטי היה מצליח לא פחות מאשר לו נעשה שופט כל-שהוא לעורף-דין פרטי, אך דרגתם היא 3 - 4.

יש לקבל החלטה סופית על משכורת השופטים באומץ-לב; החלטות ביניים מוגדרות התמקדות מהחלטה. למעשה, הסכמות שלנו היא סטוטורית לקבוע את משכורת השופטים, ואין לנו כל סמכות לקבוע מפרעות לשופטים.

היו"ר י. גור:

אנחנו לא נחליט על מפרעה, אלא רק נסליך בפני האוצר.

י. גור:

אני מציע לא לתת מפרעה, אלא הענקה עד 1- באפריל, ומה-1 באפריל נקבע את המשכורת, שלדאי צריכה להיות מבוטסת על תוספת-יורק. אני מציע לקבוע להם הענקה של 200 לירות לתקופה זו.

היו"ר י. גור:

איני תמך בהצעה זו, כי מן הענקה מירושן החלטה על הגדלת המשכורת לתקופה הנידונה. כשמחליטים על מפרעה אין קובעים בזה דבר ביחס לעור המשכורת, אלא רק מקילים על מצבם של השופטים עד שתקבל החלטה הסופית.

ביחס לתוספת היוקר, ועדת המשנה היתה בדעה, שיש להצמיד את משכורת השופטים לתוספת היוקר הנהוגה במדינה, החל מינואר שנה זו.

ח. ר. ל. ש:

ועדת הכספים טפליזה בפני האוצר לתת לכל שופט, פרט לשופטי בית-הדין העליון, שכום של 200 לירות על חשבון תיקון משכורתם לאחר שהוועדה תאשר סופית את משכורתם, ובהתחשב בכך שוועדת המשנה עומדת להמליץ על העלאת המשכורת והצמדתה לתוספת-היוקר.

2. מחירי החשמל

ח. אריאב:

ברצוני לשאול: עם הצהרת תוספת הדלק, נוצרה קרן מיוחדת כדי למנוע תוספות למחירי החשמל עם כל תנודות קלות במחירי הדלק. ברצוני לדעת, מה מצב הקרן כיום;

מדובר עכשיו על תוספת דלק של 8 פרוטות. מתעוררת השאלה, אם לא כדאי לדון על כל הפרובלמה של תוספת הדלק יחד עם תוספת

בש/שב

התעריף שמדברים עליה כעת. נוכל אז לקבוע תעריפים דיפרנציאליים, מכיון שתוספת הדלק חלה באופן שווה על כל סוגי צריכת החשמל.

י. רונק:

ברצוני לדעת כמה רזרבה של דלק יש לחברת-החשמל בטנקים שלה, ואם על רזרבה

זו חלה כבר תוספת הדלק החמשה.

שמעתי, כי חברת-החשמל לוקחת מהצרכנים את המונים לכוח בבתים, ועל-די-כך היא משווה את מחיר החשמל אם לכוח עם המחיר למאור.

מר וילנצ'וק:

אנו עומדים בפני 3 העלאות: העלאה של החיבורים לחשת (על זאת הסליחה ועדת המשנה) העלאה התעריפים היסודיים, והעלאה תוספת-יוקרה-הדלק.

ב-31 בינואר נמצא בקרן לתוספת-יוקר הדלק סכום של 20,297 ל"י. ב-14 בפברואר, יום עליית המחירים של הדלק, היה לחברת-החשמל סלאי של דלק שהיה צריך להספיק ל-5 - 6 שבועות. אי-אפשר לדחות את העלאה תוספת-יוקר הדלק עד היום האחרון, מכיון ~~אזאאאא~~ שקריאת המונים נעשית אחת לחודשיים בין ה-28 לחודש עד ה-2 לחודש הבא. על סמך הסכום הנמצא בקרן, סלאי הדלק וזמן קריאת המונים, הגענו למסקנה שכונן יהיה לקבוע את העלאה מקריאות השעונים ב-28 למרץ.

מחיר הדלק בתל-אביב הוא 25 לירות ו-750 פרוטה; בחיפה - 26 לירות ו-80 פרוטה. מכיון ש-3/4 טכנות הדלק נקנית בחיפה, הרי המחיר הממוצע הוא 26 לירות ו-50 פרוטה. מכיון שהמחיר ב-1948 היה 3 לירות ו-750 פרוטה, ובהתחשב בכך, שעתה מפיקים קו"ש מ-475 גרם דלק לעומת 500 גרם אז - הגענו למסקנה שיש לקבוע את תוספת יוקר הדלק על 11 מיל, כלומר העלאה ב-8 מיל.

אי-אפשר לעשות דיפרנציציה גם בתוספת-יוקר הדלק, כפי שזה נעשה בתעריפים היסודיים, בגלל סיבות טכניות. דבר זה לא יכול להיעשות על-ידי טכנות, ותוספת פקידים למטרה זו יצטרך לעלות 40 אלף לירות לשנה.

חברת-החשמל עדיין לא הגישה את כל המסמכים ביחס להעלאה התעריפים היסודיים. העלאה התעריפים תבוא בשתי סיבות: חברת-חשמל תצטרך להעלות את שכר-העבודה, באופן רטרואקטיבי כנראה, בסכום של כ-5 מליון לירות לשנה. שנית - קנית חומרים, תיקונים, הובלה וכו'. כאשר אתקבע התוספת לתעריף היסודי, אפשר יהיה להתאימה לדיפרנציציה המתאימה בהתחשב בתוספת-יוקר הדלק שחלה על כל הצרכנים.

ועדת המשנה המללצה גם על דיפרנציציה בחיבורים. עד עכשיו היתה השתתפות של הצרכן בשעור של 5 לירות על כל יחידה בעיר, נחשב כל חדר ליחידה, ובתעשייה - כוח סוס מחובר. על סמך המספרים משנת 1950 בתברר, שכמחצית מסכום ההשתתפות היה מצרכנים עירוניים, ומחצית - מהתעשייה והחקלאות. על סמך המלצה ועדת המשנה הכינותי הצעות אלו: להעלות פי 4 את ההשתתפות לחיבורים עירוניים, כלומר: 20 לירות לכל חדר, והמורה זאת תהיה התוספת בחקלאות ובתעשייה פי 2 אלאזה וחצי בלבד.

בש/שב

ז. רונטא:

האם אין ההתיקרות מושפעת גם מן הסיבה, שחמת-החשמל צריכה לשלם בשטרלינגים לפי א השער החדש עבור הוצאות אדמיניסטרטיביות בלונדון בתשלום דבידנדות?

ק. לונ:

מהו האחוז המהווה תוספת-הדלק עד עכשיו במחיר החשמל להשקאה בחקלאות?

א. הרצפלד:

אני מבין שאפשר להעלות מחירים ב-50%, אבל אם אומרים פי 4, אפשר לומר גם פי 100. האם אפשר עוד לשנות את הדבר ולתקן זאת?

א. ציזלינג:

הייתי רוצה לדעת, בכמה כסף מסתכם העלות ההשתתפות בחיבורים בשנה הבאה טבל אחד מהסוגים (חיבורים עירוניים וחיבורים לתעשייה וחקלאות). איזה אחוז מהשקעות חברת-החשמל האפוינות בשנה הבאה מהווה טכום זה?

מר דילנצ'וק:

קשה לדעת איזה אחוז ממשקעות חברת-החשמל זה יהווה, מכיון שהשקעות משתנות לשנה לשנה. השנה למשל, תשקיע חברת-החשמל בקניית טורבינה חדשה, כך שהאחוז יהיה השנה קטן.

אחוז תוספת-יורק הדלק במחירי החשמל

לחקלאות יהוו, לאחר התוספת, כ-25%.

חברת-החשמל תצטרך לשלם סיבידנדה בשטרלינגים. מתעוררת כאן בעיה, מכיון שתשלום 5% דיבידנדה בשטרלינגים פירושו לפי השער החדש דיבידנדה של 15%, דבר שכמוכן לא תכנן. ההוצאות האדמיניס-טרטיביות של החברה באנגליה אינן מגיעות ליותר מ-20 אלף לירות לשנה.

ה. אריאב:

אני מציע להודיע לשר האוצר לעכב את העלאת התעריפים של הדלק והחיבורים, שביחס אליהם יש כבר הצעות קונקרטיות, עד שהוועדה תקבע את עמדתה. כן אני מציע, שהוועדה תדון ותקבע היום את עמדתה לשאלה זו.

היו"ר י. גורי:

לא הובאו לפנינו המלצות רשמיות, אלא רק אומדנות. החלטנו כבר בעם, ששר האוצר ימלך בדעתו לפני שיחליט בענין זה, ואין צורך איפוא להחליט על זאת שנית.

א. הרצפלד:

אני מציע להעביר לאוצר את טענתנו ביחס להגדלת דמי ההשתתפות בחיבורים פי 4 ופי

בש/שב

אני מבקש ממך וילנצ'וק להמציא תשובות לשאלות הבאות:

א. צילינג:

(א) - מה יהיה חלק המשתתפים בהשקעה וברת- החשמל, ומה יהיה חלק הון המניות בהשקעות?

(ב) - כיצד תהיה חלוקת ההשתתפות בין שיכוני עיר וכפר, תעשייה וחקלאות?

(ג) - מה היה גידול הון המניות של חברת-חשמל בשנת 1951 האחרונה?

מכיון שחבר הוועדה טנה לא יכול היה לבוא לישיבה זו, והוא גיקש להשתתף בדיון, נמשיך את הדיון בענין מחירי החשמל אחר-הצהרים.

היו"ר י. גורי:
לא

3. המסך הדיון בחוק התקציב 1952/53.

אנו עוברים לטעיף 8 של ההכנסות: דמי רשיונות - 5,000,000 ל"י.

היו"ר י. גורי:

מר ברגמן:
החלק העיקרי בטעיף זה נוגע לדמי רשיונות לתחבורה. אפשר היה לצפות שדמי הרשיונות יכניסו בשנה הבאה כ-2 מיליון ל"י, אך הוחלט להגדיל את האומדן עד 5 מיליון ולהגדיל את דמי הרשיונות על מכוניות נוסעים, ואולי גם על אוטובוסים. זהו למעשה נוסף על השימוש בבזזין. למעשה, עמדה על הפרק שאלת הגדלת דמי המס על בזזין, אך מכיון שדבר זה עלול להביא להעלאת מחירי ההובלה, הוצע להעלות כתחליף את דמי הרשיון על מכוניות נוסעים. ברור שיצטרכו לעשות הנחות לסוגים מיוחדים: נכי מלחמה, רופאים, ואולי גם למכוניות מיושנות מודלים של לפני 1945. הגדלת דמי הרשיון יחולו כעל 8000 מכוניות, וזה יוכל להכניס כ-3 - 2 מיליון ל"י רק אם המס יהיה די כבד, ולגבי המכוניות היקרות ביותר נצטרך להגיע לדמי רשיון של 400 - 500 לירות לשנה. הכונה היא, לדרג את דמי הרשיון לפי גודל המכונית.

י.רוקח:
עד עכשיו לא קיבלה הממשלה את הצעתי להכניס לארץ מכוניות נוסעים קטנות הצורכות כמות בבזזין הרבה יותר קטנה ופחות חלקי חילוף. הממשלה אשפה בכך, שהובאו לארץ מכוניות לוקסוס כאלה, ואין זה מוצדק עתה להטיל מס גבוה כזה על מכוניות לוקסוס; הרי לא ניתן לקונה אלבטור בין מכונית כזו למכונית קטנה יותר. זוהי אשמת הממשלה.

מס זה יכביד מאוד על חקציבי המוסדות והרשויות המקומיות המשלמות עבור החזקת מכוניות של אנשיהן. מצד שני, מפולנה הוצאות אלו על הצרכן, מכיון שהן תכנסנה לקולקציה של הייצור.

בש/שב

נעשה עוול גדול לעיריות בזה שלוקחים מהן
מס זה. הערים הגדולות מוציאות את רוב הכסף על דרכים. קודם הוציאו את מס-
השעשועים, אחר-כך את הורקו ועכשיו את מס הדרכים.

אני מציע לטר ברמטן לקחת בחזרה את הצעתו,

י. בדר:

מדוע כל הפילוסופיה הזאת? הרי אם יטילו על
אוטובוס אפילו דמי רשיון בשעור של 100 לאאג
לירות לזרש - מעלה מחיר כל נסיעה בעשירית הפרוטה. מה החשש הזה לעלית מחירי
ההובלה עקב העלאת מחירי הבנזין? אם הובלה מחילה לאל-אביב עולה כיום 60
לירות, הרי העלאת מחיר הדלק יביא לתוספת של אחוז אחד ממחיר ההובלה (7%
במקום 6%).

א. גניחובמסי:

אני מוכן להציע שמכונניות פרטיות שמשאנה
שלט, שהן לוקחות פרמפיטטים, ישלמו את

מחצית הרשיון.

אני מסכים בהחלט לדברי י. בדר בקשר למכונניות
המשא. גם המוניות מרויחות כיום הון תועפות

ואפשר להטיל עליהן מס רשיון גוסף.

ז. טוויימ:

העלאת דמי הרשיון רק תוסף לגידול האינפלצ
לציה, כי כסף זה יוצא וסכנס למחזור. לו
היתה בארץ תחבורה נטודרת, יכול היה גם שר לנסוע באוטובוס. אך כיום, הנסיעה
במסגרת אינה כלל לוקטוס;

ח. אריאב:

בעל-תעשייה המחזיק מכונה יכניס את העלאת דמי
אלאגואאל הייצור בחשבון מס ההכנסה. מה
תרויח המדינה מזה? כולם יאנחו ויהיו טקנדלים ומצד שני ייבכו הוצאות אלה
ממס ההכנסה.

י. רוסק:

אני מציע לבחור בוועדת משנה מוצממת
שתבחון את הענין ותשמע גם את משרד התחבורה
ותביא את המלצותיה לוועדה עד יום ד'. כן תדון ועדת המשנה בענין העיריות
הקשור בזה.

הינו ר. י. גורי:

ארכיב את הוועדה הזאת. היא גם תשלים את
הברור בשאר סוגי הרשיונות (רדיו וכו').

אנו עוברים ל: ספרי החוזה - 2,850,000 ל"י.
שירותים שונים - 3000000.
מס שבה מקרקעים - 2,000,000.

לא

בט/שב

מט שבה מקרקעים ומט ספרי אחוזה נגבים עליהם
ידי א' משרד המשפטים. הגביה בהם אינה משייכה

מר ברצמן:

ראו.

מדוע אין הטדינה מקבלת מט שבה מקרקעים
מאדמות הקרן-הקיימת? שמעתי שקרן-קיימת
גובה זאת. כן מבקש להעלות את שני האחוזים ההולכים לעיריות ל-5%. כן אדרוש
תוספת מט שבה מקרקעים בשביל העיריות.

ג.רוקח:

נמשיך בסעיף זה בישיבת אחר-הצהרים.
הישיבה סגורה.

היו"ר י.גורי:

הישיבה נבעלה ב-23.10.